Az vég Temesvárban

Losonczi Istvánnak haláláról

Tinódi Lantos Sebestyén

A szakasz fő témája

A nemzeti katasztrófa tanulságai, a magyarok megintése és a krónika ünnepélyes zárlata.

Mi történik ebben a blokkban?

- Pökri Anna és hűséges szolgái teljesen elutasítják a világi vigasságot, és életük végéig tartó fekete gyászruhába öltöznek.
- Losonczi fogadott fiai, Perényi Gábor és Török Ferenc, valamint az egész magyar nemesség mély fájdalommal gyászol.
- A katasztrófa területi következménye: a Tisza mindkét oldala végleg török kézre kerül, a lakosság földönfutóvá (bujdosóvá) válik.
- Nemcsak a magyarok, de az országban élő összes nemzetiség (rácok, oláhok, csehek, tótok, spanyolok, németek) siratja a hős kapitányt.
- Tinódi kőkemény szemrehányást tesz a magyaroknak: Temesvár volt a legfőbb kapujuk, mégsem mozdultak, hogy összefogással megsegítsék.
- Kijelenti, hogy a történelemben még soha nem olvasott ilyen tiszta, önfeláldozó, hősies kapitányról, mint Losonczi.
- Figyelmezteti a széthúzó magyarokat: ha nem térnek meg, és nem kérik egységes hittel Isten segítségét, teljesen el fognak veszni.
- A mű hivatalos zárlata: Tinódi Sebestyén 1552-ben, Nagyboldogasszony napján (augusztus 15.) fejezte be az éneket.

Tartalmi összefoglaló

A mű befejező része túllép az egyéni tragédián, és országos távlatokba helyezi a bukást. Losonczi családja és szolgái örök gyászba burkolóznak, miközben a politikai valóság lesújtó: Temesvár elestével a Tisza-vidék végleg oszmán uralom alá kerül, a lakosság menekülni kényszerül. Tinódi hangsúlyozza, hogy Losonczit minden itt élő nép hősnek tekintette. Ezután a krónikás prófétai szerepbe lép: dühösen és kétségbeesetten vádolja a magyar nemességet a passzivitás és a széthúzás miatt, amiért hagyták elesni az ország legfontosabb kapuját. Példaként állítja eléjük Losonczi alakját, akinél nagyobb vitézről még a régi könyvekben sem olvasott. Figyelmeztetése egyértelmű: ha a magyarság nem fog össze, és nem fordul Isten felé, a nemzet teljesen meg fog semmisülni.

A krónikát a pontos keletkezési dátum (1552. Nagyboldogasszony napja) rögzítésével zárja le.

14/14. RÉSZ

(529–564. sor)

Az vég Temesvárban

Losonczi Istvánnak haláláról

Tinódi Lantos Sebestyén

Fontosabb régi szavak

- siramba – gyászban, siralomban, bánatban.
- búdosóban esék – menekülésre, bujdosásra kényszerült.
- feltámadnátok – összefognátok, fegyvert fognátok a közös ügyért.
- széllel pillagtok – szétszóródtok, mint a pelyva a szélben (széthúztok).
- elfogyatkoztok – elfogytok, elpusztultok, megsemmisültök.

Érdekesség / Történelmi háttér

A zárásból kiderül, hogy Tinódi alig néhány héttel a tragédia után, 1552. augusztus közepén (**Nagyboldogasszony napján**) már be is fejezte a művet. Ez elképesztő gyorsaságú "hadi tudósításnak" számított, amellyel frissiben akarta felrázni az országot az egri ostrom előtt (ugyanis az egri ostrom pont ebben az évben, 1552 őszén kezdődött).

- **Történelem:**

Milyen komoly területi és politikai következményekkel járt Temesvár elvesztése a délvidéki magyarság és a környező nemzetiségek számára?

- **Irodalom:**

Figyeljük meg a záró sorok intő, dorgáló hangvételét! Hogyan jelenik meg Tinódi az énekmondó szerepén túl egyfajta „prófétaként”, aki a magyarság bűneit (széthúzás, hitetlenség) ostorozza? Melyik későbbi híres versünkre emlékeztet ez a gondolat?

- **Kreatív:**

Tinódi alig néhány héttel az események után már meg is írta ezt a művet, hogy mozgósítsa a nemzetet. Írjátok le 3 mondatban, miben hasonlított egy akkori énekmondó szerepe a mai haditudósítókéhoz vagy elemzőihez!

14/14. RÉSZ

(529–564. sor)